Arcast

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
MAKTABGACHA TA`LIM FAKULTETI

Ro'yxatga olindi
№ BD5111800307D1
2019-yil «__»_____

Samarqand davlat universiteti
rektori
R.I.Xalmuradov
2019-yil "__"_____

MATEMATIK O'YINLARNI TASHKIL ETISH fanining

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	**100 000**	**Gumanitar**
Ta`lim sohasi:	**110000**	**Pedagogika**
Ta'lim yo`nalishi:	**5111800**	**Maktabgacha ta`lim**

Samarqand-2019

Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Maktabgacha ta'lim fakulteti kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2019-yil "26" "05" dagi "10"-sonli majlis bayonnoma).

Fakultet dekani: **p.f.n. prof. B.T.Haydarov**

Fan dasturi Samarqand Davlat Universitetida ishlab chiqildi

Tuzuvchilar:

E.M.Mardonov	Samarqand Davlat Universiteti "Maktabgacha ta'lim fakulteti Maktabgacha ta`lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi mudiri.dots.
Z.M.Malikov	Samarqand Davlat Universiteti "Maktabgacha ta'lim fakulteti Maktabgacha ta`lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi o`qituvchisi dots.
Q. Ostonov	Samarqand Davlat Universiteti "Maktabgacha ta'lim fakulteti Maktabgacha ta`lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi o`qituvchisi dots.
Z.E.Ermamatova	Samarqand Davlat Universiteti "Maktabgacha ta'lim fakulteti Maktabgacha ta`lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi o`qituvchisi.
O'.I.Achilov	Samarqand Davlat Universiteti "Maktabgacha ta'lim fakulteti Maktabgacha ta`lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi o`qituvchisi

Taqrizchilar:

K.D.Kuliyev	Samarqand Davlat Universiteti Mexanika-Matematika fakultet, "Ehtimollar Nazariyasi va matematik statistika" kafedrasi o`qituvchisi, PhD.
M.U.Yaxshiboyev	TATU SF "Tabiiy fanlar" kafedrasi dotsenti, fizika-matematika fanlari nomzodi

Fanning dasturi Samrqand Davlat Universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2019-yil "03 04 dagi "10"-son majlis bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy Kengash raisi: prof.A.S.Soleev

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Matematika umumbashariy madaniyatning muhim qismi hisoblanadi. Bu jihat matematikani gumanitar yo'nalishdagi talabalar ham o'rganishini bildiradi. Gumanitar fanlarda matematikaning ahamiyati katta. Barcha gumanitar fanlar biror ob'yektlar umumiyligi, ularning xossalari va ular orasidagi munosabatlarga ega. Shunday qilib, matematika o'zining qo'llanilish oshasini kengaytiradi. Matematika asosan gumanitar fanlarni tartiblanishiga xizmat qiladi. Matematika optik uskunaga o'xshatish mumkin, unda oddiy ko'z bilan ko'rinmaydigan narslalarni ko'rish mumkin. U bizga ijtimoiy izlanishlarning ob'yektlari orasidagi munosabatlarni ochadi va o'ta effiktiv matematik apparatni taqdim etadi. Matematikani ehallamagan odam, murakkab o'zgaruvchi ob'yektlar orasidagi chuqur strukturaviy munosabatlarni tushunmaydi. MAtematikani o'rganisg shu bilan birga insonning shaxsiy sifatlarini shakllanishiga yordam beradi: har bir mulohazani to'liq asoslashga va asossiz umumlashmalardan saqlaydi.

Gumanitar fanlarni matematiklashtirish hayotdagi inqirozlarni tushunish, boshqarish, baholash va oldini olishga yordam beradi. Gumanitar ta'limda matematika fanining qo'yilishi nafaqat matematik fikrlashga o'rgatadi, balki hozirgi zamon jamiyatida to'la qonli faoliyat yuritishga asosiy zamin yaratadi.

Inson matematikani o'rganayotib qanchalik chuqurroq o'rganishiga qarab o'zining "aqillilik" darajasi oshayotganini anglab boradi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarni matematik o'yinlarini tashkil etishga doir zaruriy ma'lumotlari majmuasi (tushunchalar, tasdiqlar va ularning isboti, amaliy masalalarni yechish usullari va boshqalar) bilan tanishtirish hamda maktabgacha ta'limda matematik tasavvurlarni shakllantirishning usul va vositalarini o'rganishdan iboratdir. Ayni paytda u talabalarni mantiqiy fikrlashga, to'g'ri xulosa chiqarishga, matematik madaniyatini oshirishga xizmat qiladi. Talabalarni mantiqiy fikrlashga, nazariy bilimlarni amaliyotga bevosita tatbiq etishga, to'g'ri xulosa chiqarish va qaror qabul qilishga o'rgatish oliy matematika fanining asosiy vazifalaridan hisoblanadi.

Fanni o'qitishning vazifalari:

- Talabalarga matematik o'yinlarni tashkil etish fanining zaruriy ma'lumotlari majmuasi (tushunchalar, tasdiqlar va ularning isboti, amaliy masalalarni yechish usullari va boshqalar) bilan tanishtirishdan iboratdir. dunyoqarashni shakllantirishdagi ahamiyati va atrof borliqni o'rganishdagi o'rnini ochib berish;

Matematik o'yinlarni tashkil etish o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

Fan bo`yicha talabalarning bilim, ko`nikma va malakasiga qo`yiladigan talablar

Maktabgacha ta'limda Matematika o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- Matematika usullari olamni idrok etishda asosiy ekanligi;
- Matematika tushunchalari umumiyligi haqida;
- Matematik modellshtirish haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- Maktabgacha ta'limda matematik tasavvurlarni shakllantirish;
-Matematik o'yinlar turlari;
-O'yinlarni tashkil etish va ularni qo'llash vositalarini bilish va ulardan foydalana olishi;
-Miqdoriy munosabatlarni mustahkamlashga doir o'yinlar;
-predmetlar miqdor haqidagi tushunchalarni aniqlashtirishga doir o'yinlar
-geometrik shakllar haqidagi tasavvurlarni kengaytirish
-fazoda yo'nalish olishni takomillashtirishga doir o'yinlar;
-Vaqt tasavvurlarni mustahkamlashga doir o'yinlarni tshkil etish va o'tkazish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Fanning o`quv rejasidagi boshqa fanlar bilan o`zaro bog`liqligi va uslubiy jihatidan uzviyligi va ketma-ketligi

Matematik o'yinlar fani tabiiy-ilmiy fan hisoblanib, gumanitar fakultetlarda bir semestrda o'qitiladi.

Matematik o'yinlar boshqa fanlar bilan uzviy bog'lanadi. Predmetlararo bog'lanishni to'g'ri amalga oshirish uchun o'qituvchi har bir fakultet xususiyatlarini hisobga olishi juda muhimdir.

Fanning ta`limdagi o`rni

Matematik o'yinlar fani aniq fanlardan biri bo'lib, talabalarga matematikaning dunyoqarashni shakllantirishdagi ahamiyati va atrof borliqni o'rganishdagi o'rnini ochib beradi, matematik o'yinlar kursining nazariy asoslarini o'rgatadi, zarur ko'nikma va malakalarni shakllantiradi.

Fanni o`qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning matematik o'yinlar fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, bunda axborot va pedagogik texnologiya yutuqlari va imkoniyatlaridan foydalanish ko'zda tutiladi. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar turli o'quv ko'rgazma qurollari va texnik vositalar bilan jihozlanishi kerak. Fanni o'qitishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, internet saytlari ma'lumotlaridan foydalaniladi.

Mazkur fan zamonaviy-ma'naviy barkamol, har jihatdan sog'lomavlodni, komil inson shakllanishi, rivojlanishini ta'minlanishga har jihatdan yaqindan yordam bermog'i lozim. Fanni o'qitishda yangicha fikrlaydigan, yangicha tafakkur tarziga ega bo'lgan, milliy g'oya va mafkuraning asosiy tamoyillarini o'zida mujassam etgan shaxsni tarbiyalab voyaga yetkazishga yordam berish nazarda tutiladi. Mana shu vazifalarni bajarishda bilimni talabalar ongiga singdirish, ularning amaliy faoliyatiga aylantirishda o'qituvchi qanday pedagogik texnologiyalardan ijodiy foydalanishi muhim ahamiyatga ega

III. **Asosiy qism**

Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

Ma'ruza mashg'ulotlari uchun tavsiya etiladigan mavzular

1. Matematik o'yinlarni tashkil etishda foydalaniladigan interfaol ta'lim metodlari
2. Matematik o'yinlarni tashkil etish jarayonida elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish
3. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan matematik o'yinlarni tashkil etishda matematik tasavvurlarini shaklantirish metodikasi
4. Bolalarda matematik o'yinlar orqali predmetlarning o'lchami va ularni o'lchash haqidagi tasavvurlarni shakllantirish
5. Matematik o'yinlarda bolalarning predmetlar shakli va geometrik shakllarni idrok qilishga o'rgatish
6. Matematik o'yinlar jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tushunchalarni shakllantirishning zamonaviy texnologiyalari
7. Matematik o'yinlar va ularning bolalarda turli miqdoriy munosabatlar, gemetrik shakllar haqidagi tasavvurlarining mustahkamlashdagi ahamiyati

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarida talabalar berilgan nazariy bilimlar asosida mavzularga oid misol va masalalar yechish yo'llarini o'rganadilar, kerakli ko'nikma va malakalarni egallaydilar.

Fan dasturining informatsion uslubiy ta'minoti

Didaktik vositalar

Jihozlar, uskunalar, moslamalar: elektron doska- Hitachi, LCD - monitor, sistemali blok, klavitura, sichqoncha, eektron ko'rsatgich (ukazka).

video - audio uskunalari: video va audiomagnitofon, mikrofon, kolonkalar.

Kompyuter va multimediali vositalar: kompyuter, Dell tipidagi proyektor, DVD-diskovod, Web - kamera, video-ko'z (glazok), planshet, plotter.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Rahbariyat adabiyotlari

1. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.

2. SH.Mirziyoev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Toshkent - "O'zbekiston " - 2017.104B.

3. Sh.Mirziyoev Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent - " O'zbekiston" - 2016.56 B.

4. O‘zbekiston Respublikasining «Ta’lim to‘g‘risida»gi Qonuni. , -T.:O‘zbekiston. 2015 - sentyabr

Asosiy adabiyotlar

1. Nazarov H.N, Ochilova X, Podgoriova E.G. Geometriyadan mashqlar to'plami.

2. Hikmatov A, Toshmetov T, Karasheva G, " Matematik analizdan mashqlar to'plami". T.:O'qituvchi 1993.

3. Незбайло Т.Г. Новая теория вычисления неопределенного интеграла. СПБ.: Корона-Век ,2007 (http://eqworld. ipmnet.ru/ru/library/ mathematics/calculus. htm)

4. Maktabgacha ta’lim ni tubdan islox qilish takomillashtirish tadbirlar to`g`risida.-2017-yil 2 fevral

5. E.Mardonov, Q.Ostonov,. Sh.Fayzullayev.Maktabgacha ta'limda matematik o'yinlarni tashkil etish. O'quv-Uslubiy qo'llanma. Samarqand 2018

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Abdullayeva B.S, Sadikova A.V.,Muxitdinova M.N,. Toshpo'latova M.I., Raximova F. Matematika. TDPU. (Boshlang'ich ta'lim va sport-tarbiyaviy ish bakalavriyat ta'lim yo'nalishi talabalari uchun darslik) Toshkent-2012, 284-bet.

2. Yunusmetov M, Jurayeva M. Geometriya - 1.1994.

3. Харин В.Т., Голицына М.Г., Калашникова Е.С., Новикова И.С, Математика (дифференциальное исчесление функций одной переменной. Аналитическая

4. Abdullayeva B.S, Rajabov F., Masharipov S. Oliy matematika asoslari Darslik. T.:Iqtisod-Moliya,

2011. 392b.

5. Xamedova N.A., Ibragimova Z., Tasetov T. Matematika, Darslik T. Turon-Iqbol,2007.363b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.tdpu.uz.

2. www.pedagog.uz

3. www.ziyonet.uz

4. www.edu.uz

5. tdpu-INTRANET.

6.www. samdu. Uz